

HATAY'IN ALTINÖZÜ İLÇESİ BABATORUN KÖYÜ'NDEKİ ZILGITLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

A Research on "Zılgıt" Texts from Babatorun Village

Yrd. Doç. Dr. Hamiye DURAN*

ÖZ

Her millet kendi duygu, düşünce ve hayallerini en iyi ifade edecek tür ve şekiller oluşturur. Bu şekiller aynı zamanda onların dil özelliklerini de yansıtır. Bu anlamda yüzyıllardır nesilden nesle aktararak biçimlenmiş Anadolu insanının düşünce yapısını, beğenisini, dertlerini, kıskançlıklarını, özlemlerini, sevgilerini vb. duygularını ifade etmede kullandığı şekiller, aynı coğrafyada yaşayan diğer toplulukları da etkilemiş ve benzer şekiller ortaya çıkmıştır. Zılgıt kelimesi sözlüklerde "azarlama, paylama, korkutma, gözdağı verme düşün ve cenazelerde coşkuyu artıran tiz ve keskin bir ses" anlamlarıyla yer alır. Bu anlamlardan farklı bir kullanım ise Babatorun köyünde karşımıza çıkmaktadır. Bu köyden derlenen *zılgıt* adı verilen metinler oldukça ilginçtir. Bu metinler fasih Arapça değil, halk Arapçasıdır. Bu nedenle, ses değişimleri ve anlam farklılıkları gözlenir. Bu makalede öncelikle, zılgıtlar Latin harfleriyle yazıya geçirilmiş ve karşılıklarına Türkçe anlamları yazılarak verilmiştir. Ardından, bu metinler milli Türk şiirinin en küçük nazım birimi olan mani ile benzerlikleri dolayısıyla şekil, ölçü, muhteva ve icra ortamı açısından karşılaştırmalı bir değerlendirmeye tâbi tutulmuştur. Sözü edilen zılgıt metinlerinin çeşitli açılardan manilere benzediği tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra, aynı coğrafyada yaşayan ve ortak kültürü paylaşan farklı topluluklarda duygu, düşünce ve hayallerin ifade edildiği benzer ya da ortak şekillerin kullanıldığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler

Mani, zılgıt, zılgıt yemek, zılgıt çekmek, zılgıt söylemek, etkileşim.

ABSTRACT

Every nation creates the genres and forms that can express its own feelings and thoughts in the best way. These forms also present the characteristics of their own language. The thinking way and the feelings of the Anatolian people which have been formed in centuries with many generations created some forms that affected other groups living in the same geography and some similar forms are created. The word "zılgıt" takes place in the dictionaries with the meanings as "reprimand, scolding, frightening, threatening, the acute sound in the weddings and funerals". Another meaning of the word is found in Babatorun village. The texts collected from this village and named as "zılgıt" are interesting. These texts are in public language of Arabian. Therefore, the sound changes and meaning differences can be observed. In this study, "zılgıt" texts are written in Roman letters and the Turkish meanings are presented. Then, the comparative analyze with these texts and "mani" form-as they resemble to each other-is presented according to their form, content and context. It is determined that these "zılgıt" texts resemble to "mani" texts in some ways. In addition to this, it is also observed that people living in the same geography creates similar forms to express their thoughts and feelings.

Key Words

Zılgıt, mani, interaction

Her millet kendi duygu, düşünce ve hayallerini en iyi ifade edecek tür ve şekiller oluşturur. Bunlar aynı zamanda dillerinin özelliklerini de yansıtır. Bu anlamda Türk halk edebiyatının kullandığı nazım biçimlerinden birisi de manilerdir.¹ Maniler, yüzyıllardır kuşaktan kuşağa aktarılarak biçimlenen, Anadolu insanının düşünce yapısını,

beğenisini, dertlerini, kıskançlıklarını, özlemlerini, sevgilerini vb. duygularını ifade etmede kullandığı bir türdür. Manilerin belirleyici özelliklerinden biri de, konu bakımından son derece esnek ve geniş olabilmeleridir. Mani Türk halk şiirinin pek çok konuda söylenebilen en küçük nazım biçimidir. Maniler tek dörtlükten oluşması, belli bir kafiye düzeni

* Gazi Üniv. Gazi Eğitim Fak. Ortaöğretim Sosyal Alan Eğitimi Bölümü Öğretim Üyesi, hamiyed@gazi.edu.tr

olması dolayısıyla bağımsız bir şekil olarak karşımıza çıkmaktadır.² Üçüncü dizinin serbest olması, söylenmek istenen şeyin daha rahat ifade edilebilmesini sağlamaktadır. Dizdaroğlu'nun belirttiği gibi, maniler çok farklı ortam ve kollarında söylenebilmektedir; genellikle sevgi eksenine üzerine oturan manilerde toplumsal olaylar sevgiyle ilişkileri ölçüsünde yer alır (Dizdaroğlu, 1969: 66). Artun, manilerin ramazan ayında bekçi ve helesacılar, sokak satıcıları, niyet ve fala bakan kızlar, âşıklar ve mahallî sanatçılar, saya gezenler, imeceye, sıra gecelerine, düğünlere, eğlencelere, hıdırellez ve nevrüza katılanlar tarafından hep söylendiğini belirtir. (Artun, 2009: 118; Kaya, 1999: 18). Mehmet Fuat Köprülü de maninin, Türk şiirinin en eski ve yaygın biçimi olduğunu kabul eder (Köprülü, 1934: 214-215). Köprülü, Kutadgu Bilig'de 174 yerde mani biçiminde kıtaların varlığının buna delil olduğunu ifade eder (Köprülü, 1984: 171).

Mani yerine Denizli'de mana, deyişleme, Urfa'da (kadınlar) meâni, (erkekler) hoyrat, Kars'ta meni, Erzincan'da ficek kelimesi kullanılır. Doğu Anadolu'da halk hikâyelerinin icrası sırasında türkülerin bentleri arasında pişrevî denilen maniler okunur. Sadedin Nüzhet ve Mehmed Ferid, maninin eski Türkler arasında var olduğunu, bunların arandak ve aşule, Anadolu'da da dörtleme gibi adlarla zikredildiğini belirtmiştir. Türkiye dışında da bilinen mani, buralarda farklı karşılıklarla yaşatılmaktadır. Maniler muhtelif Türk boylarında farklı şekillerde adlandırılır. Maniye, Azerbaycan'ın muhtelif yöreleri; bayatı, mani, meni, mahni, mahna, Başkurtlar; şiğir törö, Irak Türkleri; hoyrat, horyat, koyrat, koryat, Kırım Türkleri; çing/ çinik/ çinig (Kazan ve Güney Kırım'da cır), Özbekler; aşule, koşuk, törtlik, Kırgızlar; tört sap, Kazaklar; aytıspa, gayım öleng, ölen türü, Tatarlar; şiğir töri,

Nogaylar; şın/ çın, Türkmenler; rubayı, rubağı, Uygurlar; törtlik ve Yugoslavya Prizen'de yaşayan Türkler de martifal derler. Mani için kullanılan diğer kelimeler ise şunlardır. Arandak-aşula: Saadedin Nüzhet Ergun İslamiyet'ten önce maninin bu adlarla adlandırıldığını belirtir. Acem manisi: acem sözü Azeri anlamında kullanılmıştır. Akışta, ala gözlüm-kömür gözlüm, bayatî, berete, cır, döndürme, dörtleme, peşrevi ve şın. (Artun, 2009:112)

Maniler, daha ziyade kızlar/kadınlar tarafından söylenir. Mani söyleme işine Anadolu'nun muhtelif yerlerinde mani yakmak, mani düzmek, mani atmak, mani söyleyenlere âşık, bağıryanık, delimine, manici, manicibaşı, manidar, mani düzcü, mani yakıcı, şair, türkücü, yanık denilir (Kaya, 1999:10) Aynı coğrafyada yaşayan ve ortak kültürü paylaşan farklı topluluklarda benzer şekillerin ortaya çıktığı ya da ortak şekillerin kullanıldığı görülmektedir. Meselâ Hatay'ın Altınözü ilçesine bağlı Babatorun Köyü³ bunlardan biridir. Bu köyden derlenen *zılgıtların* şekil itibarıyla manilere benzediği düşünülmektedir. Bu nedenle makalenin çerçevesi, yukarıda ifade edildiği biçimde mani-zılgıt benzeşmesi olarak belirlenmiştir. Türkçe Sözlük'te "zılgıt"ın Arapça bir isim olduğu ve "korkutma, çıkışma, gözdağı, azarlama, tehdit; zılgıt vermek, korkutmak, korku vermek, azarlamak; zılgıt yemek, azar ıstirmek, azarlanmak" anlamlarında kullanıldığı belirtilmektedir (Örnekleleriyle Türkçe Sözlük, 2000:3318). Zılgıt vermek sözüne, Kâmus-ı Türkî'de "tehdit etmek" karşılığı verilmiş; Sözlerin Soyacağı'nda ise kelimenin en erken örneklerin 19. yüzyıla ait olduğu ve Arapça zalguttan geldiği, "şiddetle azarlamak, tehdit etmek, lilili çekmek, tezahürat yapmak" anlamlarında kullanıldığı belirtilmiştir (s.773).

Global sözlük'te zılgıt'a şu anlamlar verilmiştir: 1. Korkutma, çıkışma, gözdağı, azarlama:

"Bu zılgıtın içinde bir daha böyle yergiler yazmaması tembihi de vardır."- S. Birsnel.

2. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin bazı yerlerinde genellikle düğünlerde eğlenmek amacıyla dili ağız içinde değişik bir biçimde oynatarak ahenkli bir ses çıkarma. Sözlükte ayrıca deyim ve birleşik fiiller başlığı altında da zılgıt vermek ve zılgıt yemek fiillerine yer verilmiştir (www.msxlab.org).

Hukuk Terimleri Sözlüğünde ise "azarlama, bazı bölgelerde sevinç işareti olarak bağırma, bilhassa kadınların neşelendirmek için yüksek sesle bağırıp neşelendirmeleri" şeklinde bir açıklama vardır. ([http://sozluk.bilgiportal.com/nedir/zilgit](http://sozluk.bilgiportal.com/ nedir/zilgit))

Diğer bir kaynakta ise, "çoşkudan bağırarak melodik sesler çıkarmak; paylamak, ağzının payını vermek; azarlama, bağırarak kızmak" anlamları verilmiş ve "zılgıt, coşkulu anlarda ortaya konan bir haykırış sesi olmakla beraber, bazı yöre ve ağızlarda, *çocuğa zılgıt etme* deyiminde geçmektedir." şeklinde bir açıklama yapılmıştır (<http://Antoloji.com>'da). www.Anlambilim.net, [cinematography](http://cinematography.com), Antoloji.com gibi sitelerde ise genel olarak zılgıt, "Eski ve pek çoğu ilkel olan bazı kabilelerin yaptıkları törenlerde, özel günler ve durumlarda, sevinçli ya da üzüntülü anlarda çıkardıkları garip, anlamsız bir sestir." veya "Zılgıt bir yaşam tarzıdır; doğunun kültürü sevinci, üzüntüyü şekle bürüten yaşayan bir varlık günümüzde ne kadar sevinç için kullanılsa da ölülerimizin arkasındanda zılgıt çalınıyordu. Şimdi burada bu topraklarda sevinç için ve şehitler için çalınıyor yine zılgıtı sevincinden çalıyor veya İzzet Altınmeşe tarafından söylenen bir türküde geçen, Güneydoğu Anadolu bölgemize ait düğün çığığı"

damlarda zılgıt sesi, hayatta (evin bir bölümü) hoyrat sesi" ve genelde orta yaşlı hafif göbekli kadınların işidir. Zılgıt atmak, zılgıt çekmek de denir. Bazen, atılırken dil uzvu dakikada 32 kere yukarı aşağıya hareket etmelidir, yaparken kimse görmesin diye bir elle ağız hafifçe saklanır zira pek hoş bir görüntü değildir... Duyguların en üst seviyeye çıktığı andır. Düğünler de çalındığı gibi kimi cenazelerde de çalınır, insanı provake eder coşkuluysan coşkun, öfkeliysen öfken artar. Etkili olamı ise toplu halde çalındır ne kadar gür çıkarsa topluluk o kadar etkilenir. Kadınlar tarafından çalınır" denilmektedir.

Görüldüğü gibi pek çok kaynakta zılgıt, "azarlama, paylama, korkutma, gözdağı verme ve düğünlerde sevinç belirtisi olarak tiz ve keskin bir ses çıkarma" anlamlarıyla yer alır.

Bu anlamlardan farklı bir kullanım ise Babatorun köyünde karşımıza çıkmaktadır. Bu köyden derlenen *zılgıt* adı verilen metinler ilginçtir. Bu metinler fasih Arapça değil, halk Arapçasıdır. Buna bağlı olarak ses değişimleri ve anlam farklılıkları vardır. Bu makalede, zılgıtlar Latin harfleriyle yazıya geçirilmiş ve karşılıklarına Türkçe anlamları yazılarak verilmiştir. Yöre halkının zılgıt adı verdiği metinler, tek dörtlükten oluşmaları ve kafiye düzenleriyle Türk şiirinin esas şekillerinden olan maniye benzemektedir. Kafiye düzeni farklı zılgıtlar varsa da bunlar fazla değildir.

Nazım birimi açısından bakıldığında da Arap edebiyatında olmayan dörtlük sistemi ile karşılaşılmaktadır. Oysa biz Arap nazım biriminin beyit olduğunu biliyoruz⁴. Ancak halk edebiyatlarında dörtlük sisteminin olup olmadığını araştırma konusu olduğunu da belirtmeliyiz.

Zılgıtlarda dizelerdeki hece sayısının beş hece ile on dört hece arasında olması ve değişkenliği dolayısıyla ne

hece ne de aruz ölçüsünden bahsetmenin mümkün olmadığı görülmektedir. Aşağıdaki zılgıt hece sayısının eşitliği bakımından maniler ile uyuşsa da bu ve benzerleri istisnai örneklerdir.

Yâ Ferhat lâ-teltecî
Tahte'l-kadem mültecî
Ebûk be'atlek haber
Lâ kulli'l-beyt lâ-taci

Ey Ferhat sakın parlayıp kızma
(Artık) ayakaltında mültecisin
Baban bana haber yolladı
Sakın eve gelmeyesin diye

Söylenilen zılgıtlar ve Türkçe olarak söyledikleri manilerin varlığı bu geleniğin Türklerden bölge halkına geçmiş olduğu fikrini kuvvetlendirmektedir. Kaynak kişilerin verdiği bilgiler doğrultusunda Suriye, Lübnan ve Filistin'de de zılgıt söyleme geleniğinin olduğunu öğrenmekteyiz. Zılgıtlar genellikle düğün ve kına merasimleri, asker karşılama ve uğurlamalarında ve özellikle pikniğe giderken söylenmektedir. Kadınlar arasında, kızlar arasında ve yakın akraba erkeklerinin yer aldığı ortamlarda söylendiği görülür. Ayrıca özel toplantılarda şarkı aralarında ve oyun aralarında da zılgıt söylenmektedir. Düğünlerde “gelin alırken” çekilen uzun havalardan sonra *zılgıt çekilmekte* daha sonra *zılgıt söylenmekte* ve akabinde de yine *zılgıt çekilmektedir*.

Zılgıtlar tıpkı manilerde olduğu gibi kadınlar ve kızlar tarafından söylenir. Erkekler asla zılgıt söylememektedirler. Zihni Sözer'in bir halk sanatçısı olarak zılgıt söylemesi, istisna kabul edilebilir. Zihni, aynı zamanda kadın meclislerinde de bulunabilmekte, kadınlar ve kızlar ondan sakınmamaktadırlar.

Babatorun'da zılgıt söylemeye genellikle yaşça büyük kadınların başlaması daha sonra da kızların katılması bir gelenektir. Zılgıt söylemeye eğer dü-

ğünde ise düğün sahibi başlamakta bu esnada her hangi bir müzik eşliği söz konusu olmamaktadır. Zılgıt ortamı oluştuktan sonra her dizinin başında *ha ha* denilerek *zılgıt söylenmekte* daha sonra da aşağıdaki örnekte olduğu gibi zılgıt çekilmektedir.

Ha ha el-gazâl gazâlî
Ha ha şeteraytu bî bâlî
Ha ha hal ferha ilkom
Ha ha Ferhati'l-câyî lâ ibni'l-ğâlî

Yörede zılgıt çekenlere özel bir ad verilmez.

Zılgıtların konuları da manilerde olduğu gibi çeşitlilik gösterir. Birinci metine baktığımızda muhtevanın zılgıtın kelime anlamıyla uyumlu olduğunu görmekteyiz. Ancak elde ettiğimiz diğer zılgıtlarda geniş bir konu yelpazesinin varlığı söz konusudur. Ortamda bulunan delikanlı ve kızların güzellik ve asaletlerinin övülmesini, işledikleri kabahatten dolayı baba tarafından azarlanmalarını, annelerin erkek çocuklarını askere göndermek istemediklerini ve Hızır'dan (a.s) evlatlarını korumalarını istemelerini, misafir karşılama tutum ve davranışlarını, damat ve gelinin övülmesini, annelerin gelecekte kızları için diledikleri rahat hayatı ve çeşitli beklentilerini, zılgıtların konuları içinde görmek mümkündür.

Sonuç olarak aşağıda örneklerini verdiğimiz ürünlerin Babatorun Köyü'nde *zılgıt* adı ile üretildiği ve yâşatıldığı tespit edilmiş ve çeşitli açılardan yaptığımız karşılaştırmaların sonucunda Türkiye Cumhuriyeti sınırları içinde yaşayan Arap vatandaşlarımızla aramızda-diller farklı bile olsa- kültürel etkilenme olduğu ve Arap nazım şekillerinde bulunmayan bu zılgıtların Türk Halk Edebiyatındaki manilerden etkilenerek oluşturulduğu düşüncesine varılmıştır.

Yâ Ferhat lâ-teltecî
Tahte'l-kadem mültecî
Ebûk be'atlek haber
Lâ kulli'l-beyt lâ-tacî

Tulek tûl el-'ilem
Şuverbek hıtt el-kadem
Şebbehtek lâ emîr Mekke
Yet berrâm havale'l-Harâm

Hattayne miyye 'alâ miyye
Sarrafnahâ Mahmûdiye
Allâh yensûr el-devle
Hattâ yıduşşu ibni mil 'askeriyye

Yâ Hıdır el-ahdâr
Ve yâ Abdu'l-latif
Yâ Rabbi tehallîli Ferhat
Resmâli za'îf

Ehlen ve sehlen yâ zuyûf
Yâ muhammelîn bi'l-suyûf
Lev edri bî ceyyitkum
Lâ edbeh el-tekiş ve'l-hârûf

Merve yâ ne'sâne
Yâ lulu Mercâne
Ayş be yilbeklik yâ binti
'Abidteyn ve huddame

El-gazâl gazâlî
Şeteraytu bî bâlî
Hal ferha ilkom
Ferhati'l-câyi lâ ibni'l-ğâlî

Ebu Ferhat mızarzar miltâno
Ve zılâmo holto ve kaddemo
Allah yı halline yâ
Mâ bî-kulûb bî-ke-lâmo

Hâ hâ eşu hel şî
Hâ hâ eşu fenno
Hâ hâ bıkra inşalla le Ferhat
Ni'millo ahsen minno

Mili 'ale miyyelek
Kaşe'i min hayyalek
Ye mesbeha lulu
Velid elli şekek

Ey Ferhat sakın parlayıp kızma
(Artık) ayakaltında mültecisin
Baban bana haber yolladı
Sakın eve gelmeyesin diye

Boyun âlimler boyu
Bıyıkların kalem şeridi
Seni Mekke emirine benzettim
Harem'i tavaf ederken

Yüze yüz kattık
Şükürlüce bozdurduk(harcadık)
Allâh devlete zeval vermesin
Ki oğlumu askere almaya gerek kalmasın

Yâ Hıdır
Ve ey latif olan Allah'ın kulu
Ey Rabb'im bana Ferhat'ı bağışla
Fakat ona karşılık vereceğim başlık çok az.

Hoş geldiniz safa getirdiniz ey misafirler
Ey kılıçlarla donatılmışlar
Geleceğinizden haberdar olsaydım
Hem keçiyi hem koyunu keserdim

Ey uykucu kız Merve
Ey inci mercan kız
Sana ne yakışır ey kızım
İki kul bir hizmetçi

Ceylanlar benim ceylanlarım
Zihnimle satın aldım onları
Bu düğün sizin
Bir sonraki düğün değerli Ferhat'ın

Ferhat'ın gömleği düğmeli
Ve atomları önünde ve arkasında
Allah onu bizlere bağışlasın
Aslâ sözünden dönmez

Nedir bu yapılanlar
Ne gösterişli ne güzel
Yarın öbür gün inşallah Ferhat'a
Daha iyisini yapacağız

Gösterişli yürü anlamında (deyim).
Bak bakalım kim senin erkeğin
Ey inci tesbih
Seni velit kucakladı(velit=koca)

Fıl fol u behârto
Ebu ferhat u ceme'to
Yelli beddo şeref u namus
Yıcı yıskun fi harto

Rakısi hafif hafif
Ya 'oud el-lif
Ya şeş ebyad sıt Ferhat
'Ale râs kıl zarîf

Kûlu kûlu
Eyš me beddkom kûlu
Ferhat miftâh deheb
Vil 'arus sendûk lû lû

Ehlev sehle fi
Vıl melâike tıdârik
Lâ merebek ğrek
Va lâ hade şimet fik

Ferhat yâ ebus-se'a
Yâ ebu se'til lime'a
Beyni'l-efendiyye efendi
Va beyni'l-eğavât ağâ

Bedlitek yelek yelek
Kındırték kışrıt semek
Tayle'uki min dâr ebûki
Fevvatûki bi dâr el-melek

Kırbân hel vakfe
Vard min eval katfe
Yelli bi şûfek u mâ bi salli 'ale'n-nebi
Me bi cuzlo le-rutbe valâ hilfe

Ekerim ekerim
Karabiber ekerim
Bu düğünde oynadınız
Çok teşekkür ederim

Oğlum çıkma oyuna
Anası kurban boyuna
Böyle güzel çıkmamış
Ferhat'ın boyuna

Evimizde bir kilim
Nakışı dilim dilim
Bu düğün Ahmet'in
Ferhat'a Allah Kerim

Kara biber ve baharatları
Ferhat'ın babası ve yandaşları
Şeref ve namus görmek isteyen
Gelsin onun mahallesinde otursun

Hafif hafif oyna
Ey lif sopası (zarif bir şey)
Ey beyaz örtü Ferhat'ın ninesi
Bütün zariflerin başında gelir

Söyleyin söyleyin
Ne isterseniz söyleyin
Ferhat altın anahtar
Gelin ise inciden sandık

Hoşgeldin sefalar getirdin
Melekler koruyor seni
Ne merkebin battı(başına bir şey geldi)
Ne de kimse sana kötü gözle baktı

Ey güzel saatli Ferhat
Ey parlak saatli
Efendilerin arasında efendidir
Ve ağaların arasında ağadır

Yelek yelek fistanın var
Kundurana balık pulu
Babanın evinden çıkardılar seni
Meleklerin evine geçirdiler

Kurban olayım o duruşa
İlk kez toplanılan çiçekler gibi
Seni görüp de salavat getirmeyenlere
Ne rütbe nede çocuk yakışır (caiz olur)

NOTLAR

- 1 Klâsik Türk Edebiyatı ile Türk Halk edebiyatı nazım türleri ve şekilleri konusunda geniş bilgi için bakınız. DİLÇİN, Cem (1983) ,Örneklerle Türk Şiir Bilgisi, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara.: KAYA, Doğan (1999), Anonim Halk Şiiri, Akçağ Yayınları, Ankara. M. Öcal Oğuz, "Halk şiirinde Tür ve Şekil Meselesi", Milli Folklor, S.Güz 19, s.13-18, Ankara 1993.
- 2 Kafiye şeması aaxa şeklinden başka xaxa şeklinde olan maniler de vardır. Bunlar genellikle ilk iki dizesinin bir kişi, diğer iki dizesini başka birisinin söylediği manilerdir (Dizdaroğlu, 1969: 55).
- 3 Altınözü, Hatay'ın güneydoğusunda yer alan, Suriye ile sınırı olan ilçelerindedir. Bağlı 4 beldesi ve 41 köyü vardır. İlçenin merkez nüfusu 5.352, belde ve köylerle birlikte toplam nüfus 59.167'dir (2000 nüfus sayımı, kaynak <http://www.hatay.gov.tr>). Hatay il ilan edilip Anavatanı ilhakından sonra Altınözü de 1945 yılında Hatay'a bağlanarak 9 ilçeden biri olmuştur. Babatorun köyü ise Hatay İli'nin güneydoğusunda Altınözü İlçesi'nin de Güneydoğusunda yer alır. Altınözü'ne 7, Antakya merkez ilçesine 31 km uzaklıktadır. Komşu köyleri Oymaklı, Türkmenmezrası, Tokdemir, Yolağzı'dır. Tepelerin yamacında bir düzlüğe kurulmuştur. Babatorun köyü özellikle diğer köylere göre daha gelişmiş olması ve kalabalık nüfusuyla dikkat çekmektedir. Kaynak:babatorun.com. İlçede Ermeni, Yahudi, Arap ve Türk köyleri yan yana yaşamaktadır. Kaynak kişinin verdiği bilgiye göre Ermeni ve Yahudiler Türkçe, Araplar ise ağırlıklı olarak Arapça çok azda Türkçe bilmekte. Babatorun Köyü'nün %95'i Arap kökenli olup Sünni/Müslüman vatandaşlarımızdan oluşmaktadır. Genç nüfusun dışındaki vatandaşlar Türkçeyi çok az bilmektedir.
- 4 İbrahim Yılmaz, Arap Şiir Sanatında Recez ve Urcuze, Erzurum,2002, Ekev Yayınları; İbrahim Özay, Hicri V.yüzyılda Kurtuba'da Arap Şiiri, Yayınlanmamış doktora tezi, G.Ü.,S.B.E.,Ankara 2001.

KAYNAKÇA

- KAYA, Doğan. *Anonim Halk Şiiri*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1999.
- ARTUN, Erman. *Türk Halk Edebiyatına Giriş*. İstanbul: Kitapevi, 2009.
- DİZDAROĞLU, Hikmet. *Halk Şiirinde Türler*. Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara. 1969.
- KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat. *Türk Edebiyatı Tarihi*, İstanbul: Ötüken Yayınları, 1984.
- KÖPRÜLÜ, Mehmet Fuat. *Türk Dili ve Edebiyatı Hakkında Araştırmalar*, İstanbul: Kanaat Kitabevi, 1934.

KOMİSYON. *Örnekleriyle Türkçe Sözlük*, Ankara: M.E.B. Yayınları,C.4., 2000.

NIŞANYAN, Sevan. *Sözlerin Soyağacı: Çağdaş Türkçenin Etimolojik Sözlüğü*, (t.y.)

Şemseddin Sami. *Kamus-ı Türkî*, İstanbul: Enderrun Kitabevi, 1989.

OĞUZ, M. Öcal "Halk şiirinde Tür ve Şekil Meselesi", *Milli Folklor*, S.Güz 19, s.13-18, Ankara 1993.

ÖZAY, İbrahim. "Hicri V.yüzyılda Kurtuba'da Arap Şiiri", Yayınlanmamış doktora tezi, G.Ü.,S.B.E., Ankara. 2001.

YILMAZ, İbrahim. *Arap Şiir Sanatında Recez ve Urcuze*, Erzurum, Ekev Yayınları, 2002.

Ahmet Vefik Paşa, *Lügat-ı Osmanî*. (hzl. Recep Toparlı) Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2000.

www.msxlabs.org. Global Sözlük

<http://sözlük.bilgiportal.com>. Hukuk Terimleri Sözlüğü.

<http://Antoloji.com>.

www.Anlambilim.net, cinematography, (04.11.2007 17:29).

Antoloji.com. (28.10.2006 13:32)

<http://www.hatay.gov.tr>.

<http://www.babatorun.com>.

KAYNAK KİŞİLER

Gülten Sürmeli, 1970 doğumlu, İlkokul mezunu, Arapça bilir ama yazamaz. Zılgıtları annesi Fikriye Avcı'dan duymuş.

Zihni Sözer, 1968 doğumlu, Ümmî, Çok az Türkçe biliyor, Hafızasında çok fazla zılgıt var, aynı zamanda duruma uygun olarak yenilerini üretebiliyor.

Ferhat Sürmeli, 02.03.1992 doğumlu, G.Ü, G.E.F. öğrencisi.

Fatine Avcı, ev hanımı, ilkokul mezunu.

Mustafa Kartopu, İTÜ mezunu.